

Архітектура та містобудування

Харківщинознавство

Пригадайте

- Кому приписують заслугу заснування Харкова?
- На якому місці територіально оселилися спочатку українські переселенці?
- Який рік вважають роком заснування Харкова?

Можна виділити такі періоди розвитку міста:

- I період (1654-1765) — від виникнення Харкова як полкового міста до перетворення його на губернське місто;
- II період (1765-1796) — розвиток Харкова як адміністративного, торговельно-ремісничого та культурного центру Слобідсько-Української губернії;
- III період (1796-1917) — розвиток ринкових (капіталістичних) відносин у місті, зростання торгівлі, промисловості, торгово-фінансової діяльності;
- IV період (1917-1991) — Харків як столиця Української РСР (1917-1934), випробування в роки Великої Вітчизняної війни, роки післявоєнної відбудови, розвиток Харківщини в складі УРСР;
- V період (1991 — до теперішнього часу) — розвиток Харківщини в складі незалежної України.

На території
Харкова ще в першій
полові ні XVIII ст.
було дев'ять озер,
деякі з них великі за
своєю площею.
Харківські ріки часто
змінювали річище.
Так, річка Харків
раніше протікала по
річищу ріки Нетеч.
Ріка Лопань мала
поблизу
теперішнього
Благовіщенського
базару два річища,
між ними
знаходився острів.

У 1657 р. в Харкові побудували першу невелику дерев'яну Успенську церкву. Перші дерев'яні храми Харкова не дожили до наших днів. Уявлення про них можна скласти на підставі дерев'яних храмів Слобожанщини.

1655 р. Перший
дерев'яний
Благовіщенський
храм був
триглавий, з
окремою
дзвіницею,
побудований у
стилі
малоросійської
архітектури.

Архієрейський будинок друга
половина 18 ст. в стилі класицизма

Слід відзначити також старий університетський корпус, споруджений у 1766-1777 рр. за проектом архітектора М. Тіхмєнєва як будинок генерал-губернатора. (класицизм)

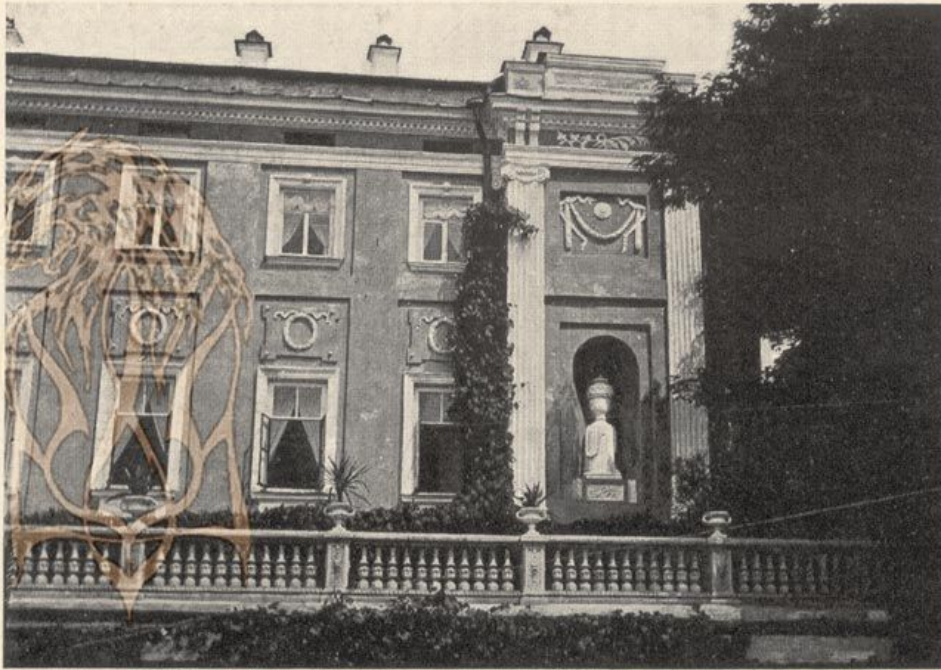

Важливу роль у побудові архітектурного образу Харківщини відіграв відомий архітектор XIX ст. Петро Антонович Яро-славський — автор проектів планування Харкова та інших міст губернії. За його проектами побудовано: палац у Старому Мерчику, провіантські склади, поштамт та ряд житлових будинків у Харкові, кілька церков на Харківщині та Сумщині.

Часть фасада со стороны сада.

Façade du côté du jardin.

ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНИ

Мерчикъ. — Mértchik.

UKRAINE.KINGDOM, KIEV, UA. М. Духовского. — App. à M-r Douhovskoy.

У другій половині XVII ст. з'явилися площі: Народна, або Торгова, на якій був головний міський ринок (тепер розташовано Палац праці, а площа носить ім'я революційного діяча Рози Люксембург)

До початку XIX ст. стан харківських вулиць був незадовільним. Сміття та нечистоти викидали на вулиці та в річки. Пересуватися було важко, бо не було тротуарів, вулицями ходила худоба. **У 1830-ті рр. урядом було затверджено «Положення про устрій міста Харкова».** Під наглядом так званого будівельного комітету на вулицях стали будувати тротуари. До кінця XIX ст. майже всі вулиці мали тротуари: у центрі кам'яні, на околицях дерев'яні. На вулицях насаджували дерева. Було зведено мости: на річці Лопань — Лопанський та Благовіщенський, на річці

У 1882 р. була побудована кінна залізниця (конка).

Швидкість руху конки не перевищувала п'ять кілометрів, а вартість поїздки становила п'ять копійок. Основним засобом пересування в Харкові став візничий кінний транспорт

Харьковъ. Александровская больница

.У 1860-х рр. у Харкові з'явилися лікарня медичного товариства й Олександрівська лікарня

ХАРЬКОВЪ — KHARKOFF. № 7.

Почта.—La poste.

З XVIII ст. в Харкові існував поштовий зв'язок для простої та грошової кореспонденції. У 1860-х рр. кількість послуг, що надавала пошта, розширилась (приймали поштові пакети, рекомендовану кореспонденцію). Згодом були відкриті телеграфні відділення. А в 1888 р. Харків став другим телефонізованим містом України.

Домашнє завдання.

- Опрацювати параграф 24
- Приготувати презентацію архітектурні шедеври Харкова та Харківської області.